

Det tyska sysselsättningsundret ger vägledning för svensk arbetsmarknad

Tyskland är ett exempel på hur lönebildning kan bidra till god sysselsättningsutveckling. Under andra hälften av 1990-talet och början av 2000-talet sågs Tyskland allmänt som "Europas sjuke man" med hög arbetslöshet. Men 2003 bröts denna utveckling och arbetslösheten har sedan dess minskat kraftigt. Sverige kan lära av de tyska erfarenheterna.

Professor Michael Burda vid Humboldtuniversitetet i Berlin har för Arbetsmarknadsekonomiska rådet skrivit en rapport om den tyska arbetsmarknadsutvecklingen.

I rapporten visas att återhållsamhet i lönebildningen har varit avgörande för den goda sysselsättningsutvecklingen. Lönekostnadernas andel av BNP har fallit avsevärt sedan början av 2000-talet. Men ännu viktigare är att lönespridningen ökat kraftigt.

Hartz-reformerna från 2003-2005 var centrala för utvecklingen i Tyskland. De innebar avreglering av bemanningsbranschen, vidgat utrymme för minijobb och ett mindre generöst socialt skyddsnät. Reformerna har skapat ett tryck nedåt på såväl enskilda individers reservationslöner som fackförbundens lönekrav.

Återhållsamhet i lönebildningen möjliggjordes genom mer flexibla avtal. Öppningsklausuler har blivit vanligare i de centrala avtalen sedan 1990-talet. Klausulema tillåter krisdrabbade företag att komma överens med sina anställda om lägre löneökningar än i de centrala avtalen.

Den ökade lönespridningen har lett till jämnare fördelad sysselsättning. Sysselsättningsökningarna har varit större för lågavlönade än för högre avlönade. Antalet deltidssysselsatta har ökat mer än antalet heltidssysselsatta.

De större löneskillnaderna har inte medfört några stora förändringar av skillnaderna i disponibla inkomster mellan hushållen. Detta beror på minskade sysselsättningsskillnader, ökat kvinnligt förvärsdeltagande och jobbskatteavdrag för lägre avlönade.

De tyska erfarenheterna ger stöd för att lägre löner för dem med lägst färdigheter skulle ha positiva effekter på denna grupps sysselsättning även i Sverige. Men Arbetsmarknadsekonomiska rådet förespråkar inte så stora ökningarna av lönespridningen i Sverige som i Tyskland. Hushållens disponibla inkomster skulle sannolikt påverkas mer i Sverige än i Tyskland. Men en viss ökning av lönespridningen kan antas ge ett värdefullt bidrag till högre och jämnare fördelad sysselsättning.

Läs hela rapporten: [The German Labor Market Miracle: An Assessment](#)

Kontakt:

Petter Danielsson, sekreterare, 070 690 21 45

Lars Calmfors, ordförande, 076 135 58 14

Arbetsmarknadsekonomiska rådet är ett nytt expertråd som bildades i april 2015. Rådets uppgift är att bedöma "arbetsmarknadens funktionssätt och de faktorer som påverkar denna". Rådet upprättades och finansieras av Svenskt Näringsliv men arbetar helt oberoende. Ledamöter är professorerna Lars Calmfors (ordförande), Ann-Sofie Kolm, Tuomas Pekkarinen och Per Skedinger (vice ordförande).